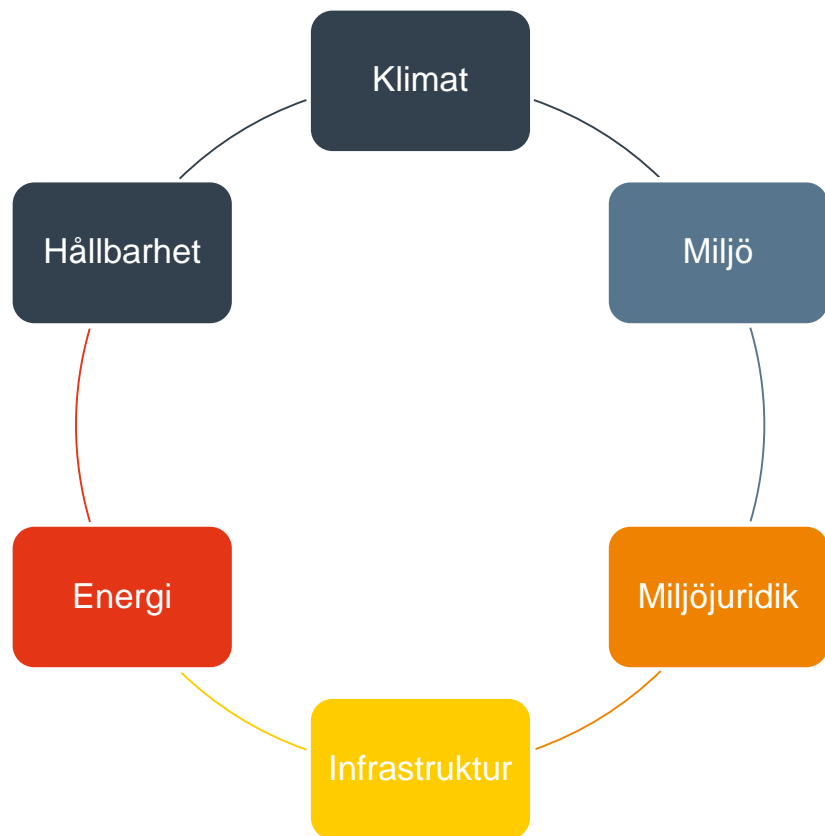

Näringslivet roll i miljöfrågan

Svenskt Näringslivs avdelning för Hållbarhet och Infrastruktur

Maria Sunér Fleming, Avdelningschef

Mårten Bergman, Infrastruktur

Linda Flink, Energi och Klimat

Nicklas Skår, Miljöjuridik

Jenny Svärd, Miljö

SVENSKT NÄRINGSLIV

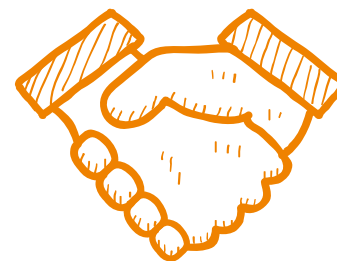
Svenskt Näringslivs 10 utgångspunkter för klimatet

10 utgångspunkter för klimatet

1

Utmaningen är **global**.

Parisavtalet är vår självklara utgångspunkt.

Vi förlitar oss till FN:s klimatpanel
IPCC om **forskningsläget**.

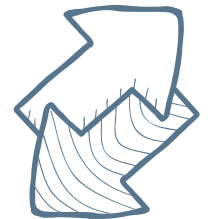
2

10 utgångspunkter för klimatet

Globala lösningar krävs.
Pris på koldioxid globalt
och miniminivå på
koldioxidskatt för icke-
handlande sektorer i alla
EU-länder viktiga
målbilder.

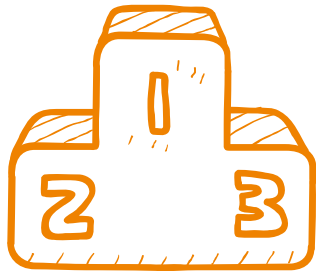

Marknadsekonomi
i och **frihandel** är
avgörande för en
globalt hållbar
utveckling.

10 utgångspunkter för klimatet

Näringslivet är central för lösningen på klimatutmaningen.

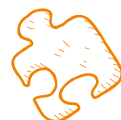
Det svenska näringslivet ligger i **framkant**. Export av klimatsmarta lösningar skapar dubbel nytta: **global klimatnytta** och **välstånd** i Sverige.

10 utgångspunkter för klimatet

Konkurrenskraft och ett gott närings-
livsklimat är en viktig del av klimatpolitiken.

Klimatpolitiska
styrmedel behöver vara
effektiva och utgå ifrån
ett **helhetsperspektiv**.

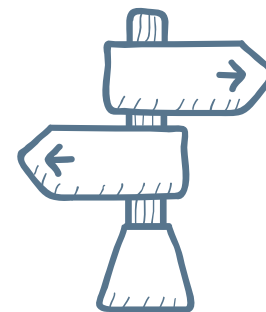

Alla klimatneutrala
lösningar behövs.

10 utgångspunkter för klimatet

10

Netto-noll bör vara den långsiktiga målsättningen globalt, i EU och i Sverige.

Vad händer i näringslivet?

Ny rapport: Klimatneutral konkurrenskraft – kvantifiering av åtgärder i klimatfärdplaner

Sammanställning av klimatfärdplaner +
ett scenario för transportsektorn

Frågeställningar:

1. Hur stora utsläppsminskningar nås med samtliga åtgärder som anges i färdplanerna, några ytterligare stora punktutsläppare (kemi, raff och aluminium) och transportsektorn?
2. Hur mycket mer el innebär åtgärderna?
3. Hur mycket mer bioenergi innebär åtgärderna? (ej biomassa för andra ändamål)

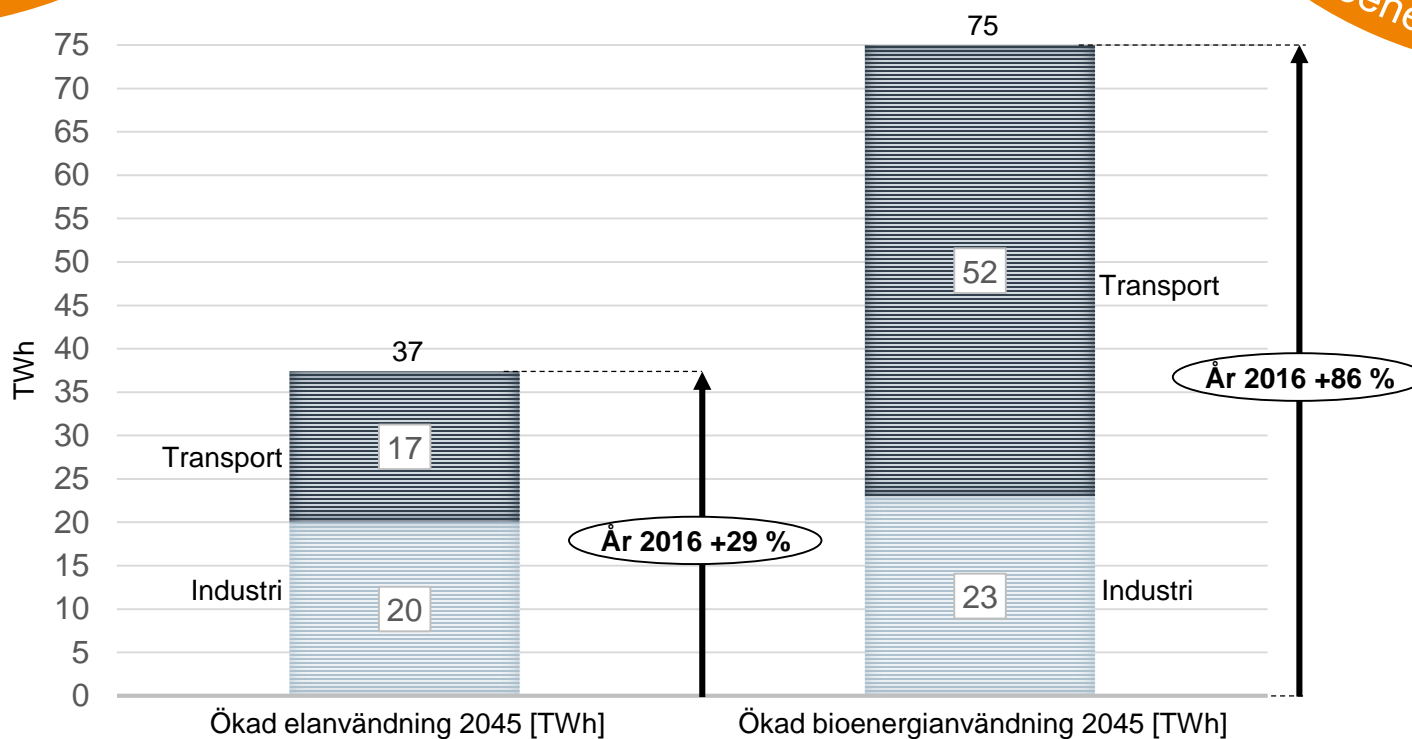

Ökad efterfrågan på el och bioenergi

37 TWh =
29 % mer el

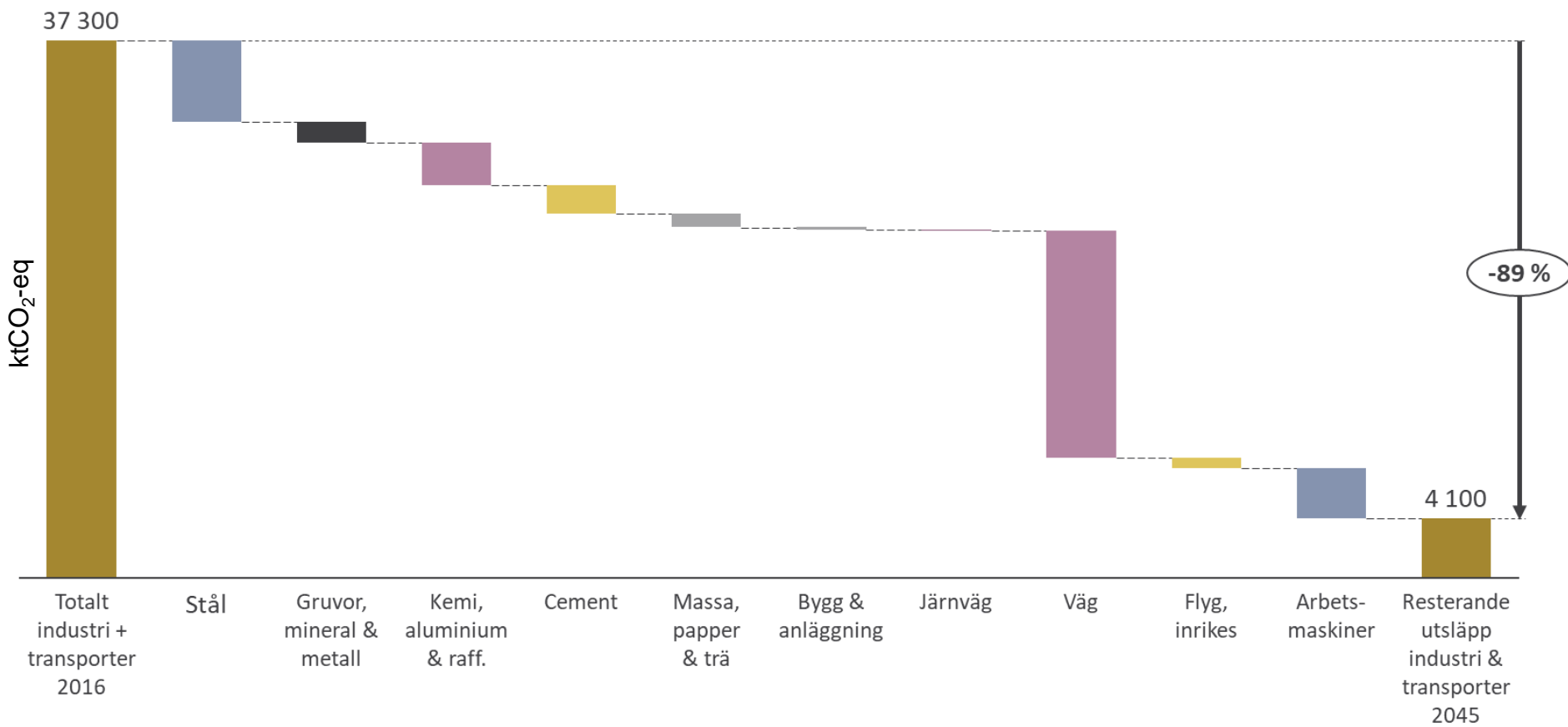
Uppskattad ökning av efterfrågan på energi 2016-2045 [TWh]

75 TWh =
86 % mer
bioenergi

Utsläppen i industri och transportsektorn minskar med 89 % om alla åtgärder genomförs

Uppskattad utsläppsreduktion industri- och transportsektorn 2016 till 2045 [ktCO₂-eq]

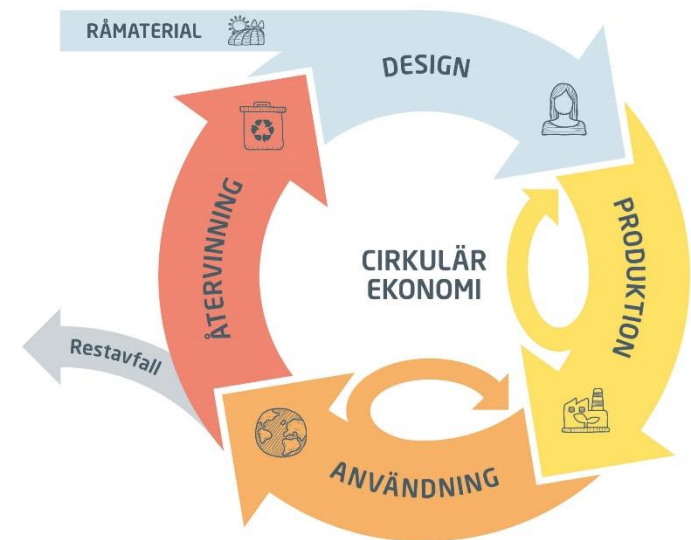

- 89 % i industri och transportsektorn motsvarar - 62 % av Sveriges totala utsläpp

Vilka slutsatser drar vi av detta?

- **Det svenska näringslivet har höga ambitioner!**
- Omställningen kräver en kraftigt ökad tillgång till leveranssäker, konkurrenskraftig och **klimatneutral el**
- Mycket stora mängder **hållbar bioenergi** krävs - alla hållbara bioråvaror behövs
- Att ligga i framkant kostar - global **konkurrenskraft** hos företagen är avgörande
- Politiken behöver skapa **förutsättningar**
- **Alla** tekniska lösningar behövs
- Fortsatt **forskning** och **innovation** är nödvändig - **samverkan** behövs
- **Kunderna** centrala – **efterfrågan** och **betalningsvilja** för klimatsmarta produkter och tjänster behövs

Cirkulär ekonomi för ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv i Sverige

- Den globala materialanvändningen mer än fördubblas mellan år 2011 och 2060 (OECD)
 - Vi måste hantera resurser mer effektivt.
- Gå från dagens linjära material- och produktflöden till mer cirkulära.

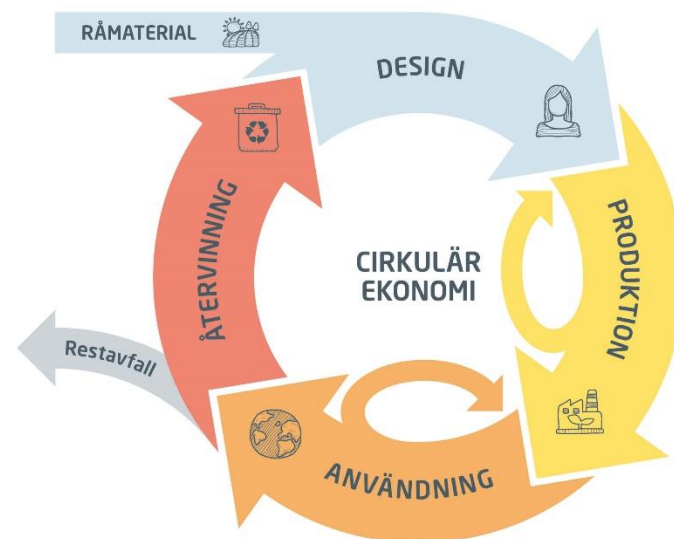

Cirkulär ekonomi

EU-kommissionens beskrivning av cirkulär ekonomi;

ett ekonomiskt system som behåller värdet på produkter, material och resurser i ekonomin så länge som möjligt, och minimerar avfallsgenereringen.

”Cirkulär ekonomi är en global megatrend– kommer att förändra vårt samhälle”

Effekter för företagen

- Affärskritisk för framtida råvarutillgång för produktion
- Omställning av affärsmodeller
- Större beroende av andra aktörer i kedjan - krävs utvecklat samarbete

Nya affärsmodeller

 BOLIDEN

H&M

SWEROCK

1. Använda återvunnet material, biobaserade material, biprodukter eller produktionsavfall

OVAKO

2. Dela produkter

3. Förlänga produktens livslängd

4. Sälja funktion istället för produkt

Många styrmedel som påverkar företagen

- Förändringar behövs av flera olika regelverk för att främja utvecklingen
- Stort fokus på nya styrmedel på EU-nivå och nationellt
- Januariöverenskommelsen

Styrmedel i Januariöverenskommelsen

- Höjd kemikalieskatt
- Skatt på farliga kemikalier i kläder och skor införs
- En skatt på förbränning av avfall införs
- Förbud mot onödiga plastartiklar
- Avgift/skatt på engångsartiklar av plast
- Sverige ska inom EU driva på för utfasning av all engångsplast
- En bred översyn av regelverken för återvinning och hantering av avfall och restprodukter
- Producentansvar för textilier införs
- Krav på pant ska omfatta fler produkter, ex batterier, mobiltelefoner och annan elektronik.
- Nya samordnade krav på lägsta servicenivå för hushållens avfall
- Alla produkter ska ha ett produktpass (innehåll, var den kommer från, återvinning)
- Inför ett hyberavdrag samt skattefritt upp till ett visst belopp hyra ut lösöre som till exempel bil, kläder, verktyg eller möbler

Svenskt Näringslivs arbete med cirkulär ekonomi

Tillsammans med 14 medlemsorganisationer tagit fram en rapport som lyfter näringslivets behov för en cirkulär ekonomi.

- Bil Sweden
- IKEM - Innovations- och kemiindustrierna
- Jernkontoret
- Livsmedelsindustrierna
- Skogsindustrierna
- Svensk Handel
- Sveriges Byggindustrier
- Sveriges Bergmaterialindustrier
- Swemin – Gruv, mineral och metallproducenter
- Teknikföretagen
- TEKO – Sveriges textil och modeföretag
- Trä- och möbelföretagen
- Visita – Svensk Besöksnäring
- Återvinningsindustrierna

Framtaget material

Cirkulär ekonomi för ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv i Sverige

En ökande befolkning och medelklass i världen ökar efterfrågan på olika varor och tjänster och därmed på de naturresurser som behövs för produktion. Enligt OECD förväntas den globala materialanvändningen mer än fördubblas mellan år 2011 och 2060 vilket kan leda till överdrivet klimatpåslag för en av vår tids stora utmaningar och är starkt kopplat till människans resursförbrukning. En ökad materialanvändning leder också till växande avfallsmängder. En del av lösningen på dessa utmaningar är att gå från linjära materialflöden till cirkulära. Resurser hanteras då mer effektivt genom att så mycket som möjligt tas till vara och återanvänds i olika former.

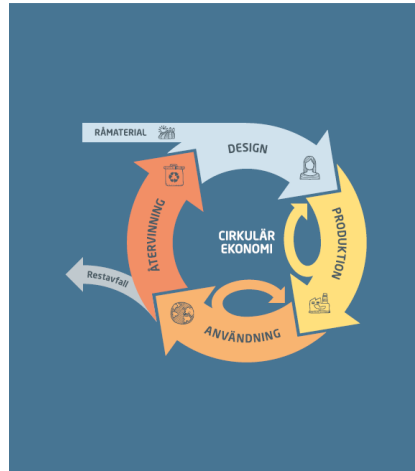

Svenskt Näringsliv tar sin engagemang i EU-kommisarietens bedömning av cirkulär ekonomi: ett ekonomiskt system som behåller så mycket som möjligt av produkter, material och resurser i cirkulation så länge som möjligt, och minimerar avfallsgenereringen. I en cirkulär ekonomi finns flöden av material och produkter åter till en av de sammanhängande kedjor, där distinktionen en process blir inledningen till en annan. Det innebär att de olika faserna i produktens livscykel blir mer beroende av varandra.

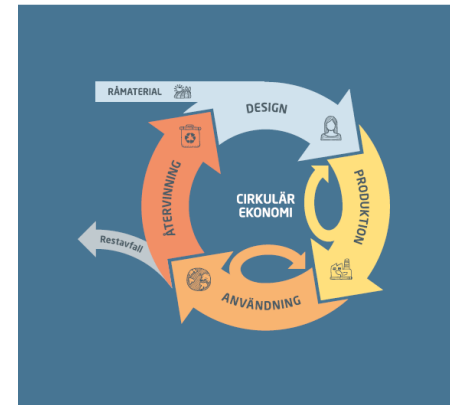
APRIL 2019

Cirkulär ekonomi för ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv i Sverige

Branschbilagor till Svenskt Näringslivs dokument: "Cirkulär ekonomi för ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv i Sverige"

Ytterligare branschbilagor kan komma att tas fram. Senast bilagor kommer att finnas tillgängliga på www.svensktnaringsliv.se

Kort dokument som lyfter 8 principer

Längre rapport som beskriver ett antal fokusområden - övergripande mål och förutsättningar för att lyckas

Branschbilagor, beskriver branschens roll, möjligheter och utmaningar i cirkulär ekonomi

Allt material finns på vår hemsida: www.svensktnaringsliv.se

8 Viktiga principer för utveckling mot en cirkulär ekonomi

1. Näringslivet har en viktig och central roll i utvecklingen mot en mer cirkulär ekonomi. Långsiktighet, affärsmässighet och lönsamhet är självklara utgångspunkter för näringslivets engagemang.
2. Hållbar utveckling, med fokus på att väga samman miljömässiga, sociala och ekonomiska faktorer, måste vara utgångspunkten vid politiska beslut, framtagande av regelverk och åtgärder.
3. Det internationella perspektivet är avgörande, när många material och produktflöden är globala. Frihandel är en grundförutsättning, och regelverk måste anpassas så att frihandeln värnas.
4. Förutsättningarna skiljer sig åt mellan näringslivets branscher. Det är viktigt att beakta att olika lösningar och modeller behövs för olika branscher, material och produkter.

8 Viktiga principer för utveckling mot en cirkulär ekonomi

5. Konsumentfokus är centralt, då konsumenten har en nyckelroll genom sitt agerande – både vad gäller val av produkter och hanteringen av dessa samt återvinning.
6. Effektiva och storskaliga flöden behövs, där återvunnet material och biprodukter ges samma förutsättningar som jungfruligt material.
7. Styrmedel behöver harmoniseras både på EU-nivå och internationellt för att underlätta handel och företagande kopplat till cirkulär ekonomi. Begreppet avfall måste omdefinieras till att ses som en resurs.
8. Digitalisering och artificiell intelligens underlättar en mer cirkulär ekonomi genom nya kunderbudanden, allt effektivare tillverkningsprocesser och bättre informationsöverföring mellan aktörer.

Energifrågan

Energiöverenskommelsen 10 juni 2016; Mål

- Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp (samma som i Miljömålsberedningen)
- Målet år 2040 är 100% **förnybar** elproduktion. Detta är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut.
- Ett mål för energieffektivisering för perioden 2020 till 2030 ska tas fram och beslutas senast 2017

Ramöverenskommelsen 10 juni 2016: Innehåll

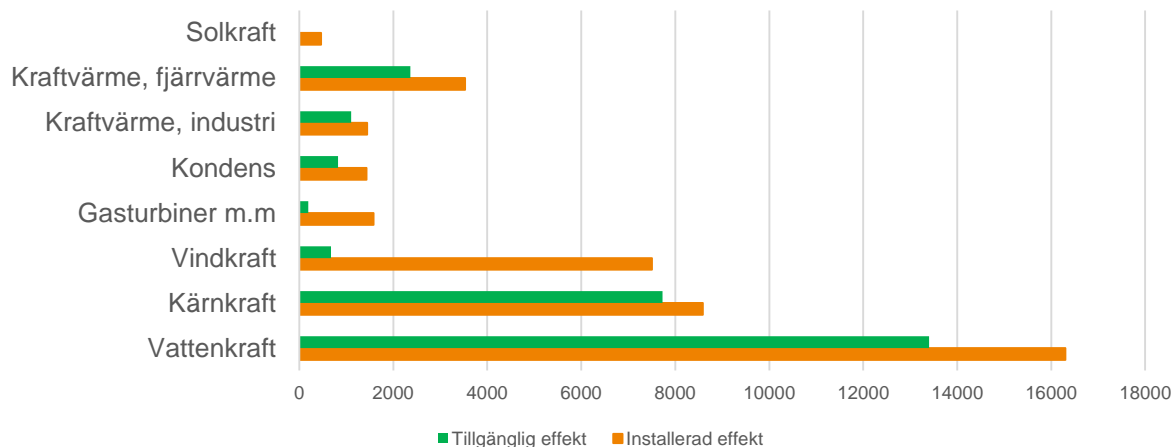
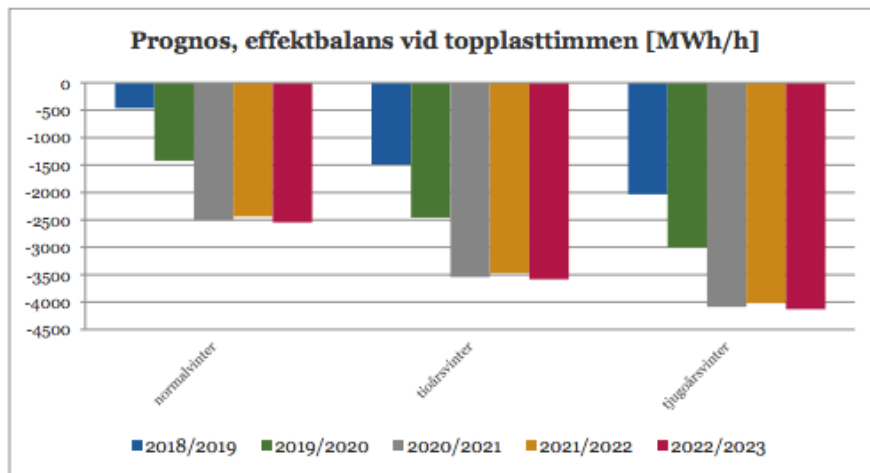

- Effektskatten på kärnkraft fasas ut över 2 år med start 2017
- Ny kärnkraft tillåts i enlighet med alliansens överenskommelse
- Placeringsreglementet i kärnavfallsfonden ska förändras så att placeringsmöjligheterna utökas
- Den förhöjda fastighetsskatten på vattenkraft sänks till samma nivå som övrig industriverksamhet, över 4 år
- Skattesänkningarna (ca 10 miljarder totalt) finansieras med höjd elskatt för hushåll om 4 öre/kWh – den industri som idag har 0,5 öre/kWh är undantagen
- Elcertifikatsystemet förlängs till 2030 och ett nytt mål för tiden 2020-2030 sätts till 18 TWh
- Ingen ändrad marknadsmodell i dagsläget
- En genomförandegrupp med de ingående partierna som ska förvalta överenskommelsen tillsätts och kontrollstationer införs

Utmaningar för elsystemet framåt

Utmaning	Kort sikt (0-5 år)	Medellång sikt (5-15 år)	Lång sikt (15- år)
Effekttillgång	X	X	X
Energitillgång		(X)	X
Elnätskapacitet	X	X	X

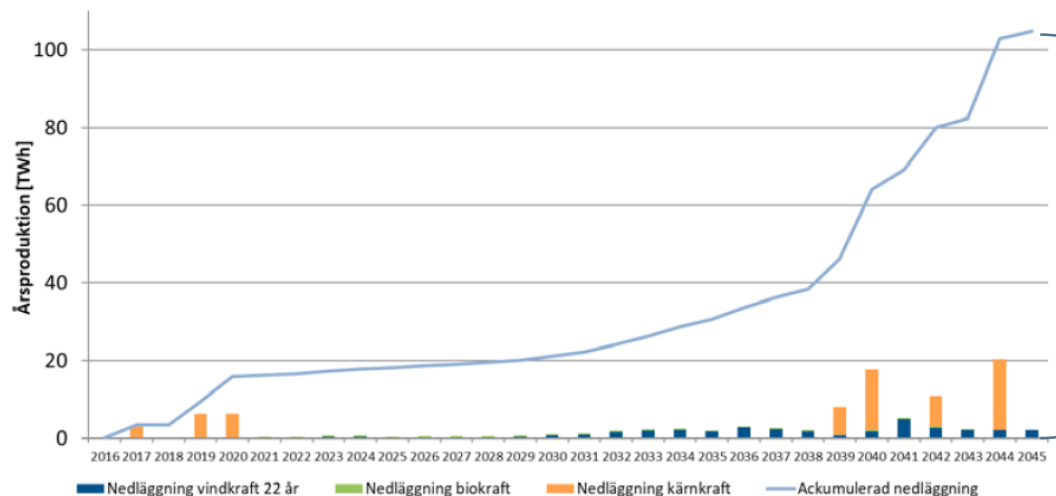
Effektutmaningen: både produktion och förbrukning förändras

Källa: Kraftbalansrapporten 2018-06-28, Svenska Kraftnät

- Effektbrist redan vid en normal vinter
- Importbehovet ökar
- Färre kärnkraftsreaktorer förskjuter effektbalansen (-1 700 MW):
 - R2 ur drift 2019
 - R1 ur drift 2020
- Kraftvärme fasas ut till följd av skatter
- Tillgänglighet under topplasttimmen:
 - Kärnkraft 90 %
 - Vattenkraft 82 %
 - Vindkraft 9 %
 - Solkraft 0 %

Energiutmaningen: Redan ersättning av befintlig elproduktion skapar utmaningar

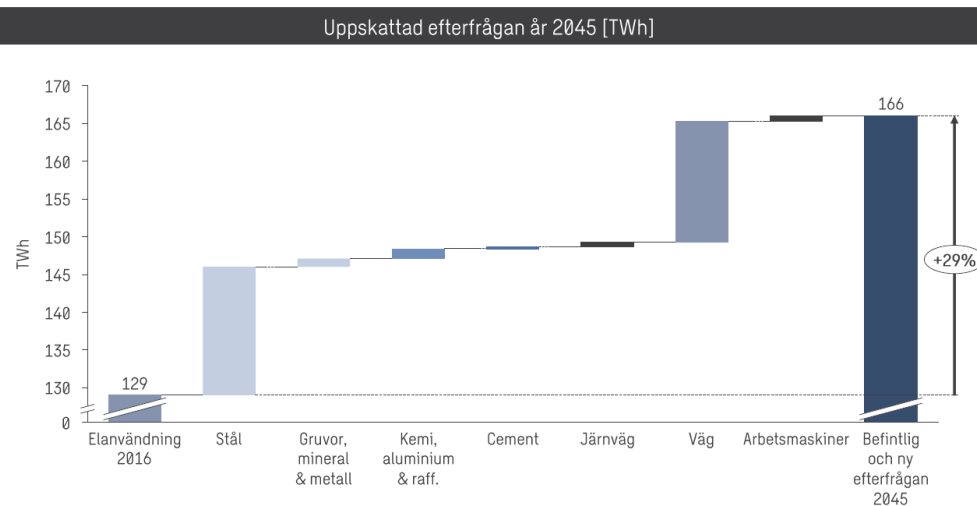
**>100 TWh
ny produktion
behövs
till 2045**

Figur 1. Elproduktion som når sin förväntade livslängd per år och kraftslag samt ackumulerat för samtliga kraftslag.

Källa: Energimyndigheten.

Energiutmaningen: Tillkommande efterfrågan på el med *minst* 40 TWh till 2045

Uppskattad efterfrågan på el

- Ny bedömning (bla IVA Vägval klimat) landar på **> 200 TWh (+ 60 TWh)**
- Mer både i industri och transporter
 - Industri +30-50 TWh
 - Trp +20-25 TWh
 - Ny ind +10 TWh

Elnätsutmaningen: Elnätsutbyggnaden hänger inte med - förändrad produktion och förbrukning

”Utan elnät blir det ingen ny industri”

Att få tillstånd till att bygga elledningar tar ofta tid. Kommuner och regioner vill ofta välkomna ny industri, men det är vanligt att man samtidigt motsätter sig infrastrukturen som ska göra den möjlig. Det skriver Ulla Sandborgh, Svenska kraftnät.

© 23 okt, 2017 [Spara artikel](#)

Ny rapport: Trånga elnät allvarligt hinder för tillväxt

Publicerat av: [Eva Rydegran](#) · 19 september 2018

”Trånga elnät kommer att stå Sverige dyrt”

Kapacitetsbrist i elnäten riskerar att bli en flaskhals som hindrar klimatomställning och tillväxt. Den samhällsekonomiska förlusten kan stiga upp till 150 miljarder per år till år 2030 om inte kapacitetsbristen åtgärdas, skriver flera debattörer.

© 25 nov, 2018 [Spara artikel](#)

[Läs mer om Sveriges elförsörjning](#)

Toppnyhet

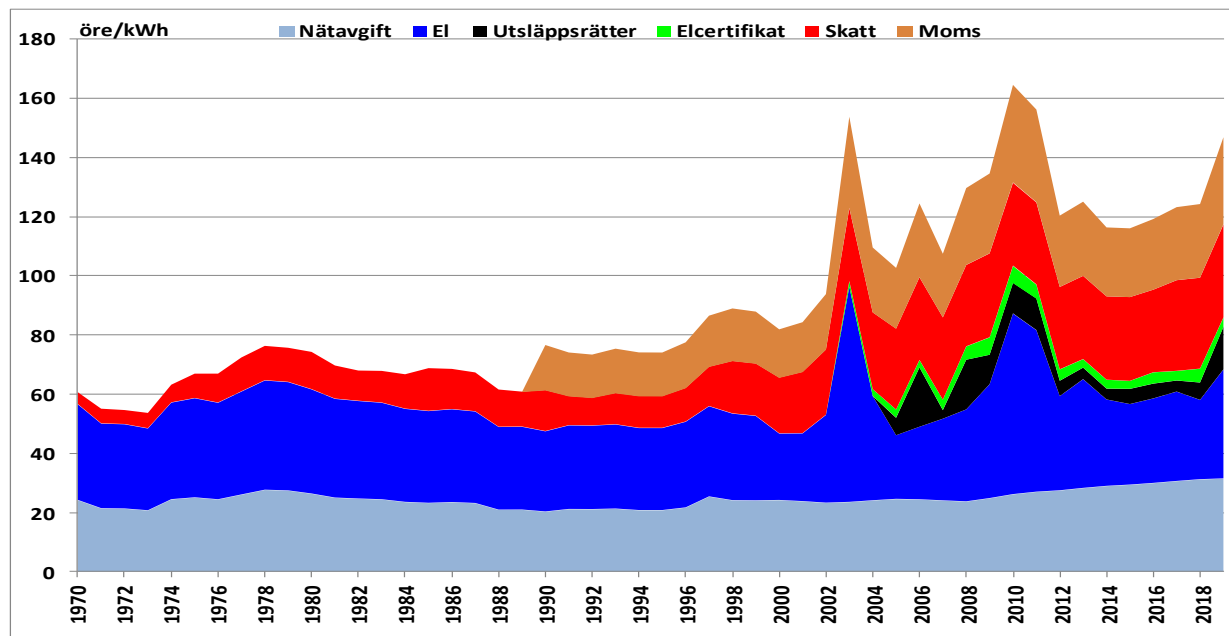
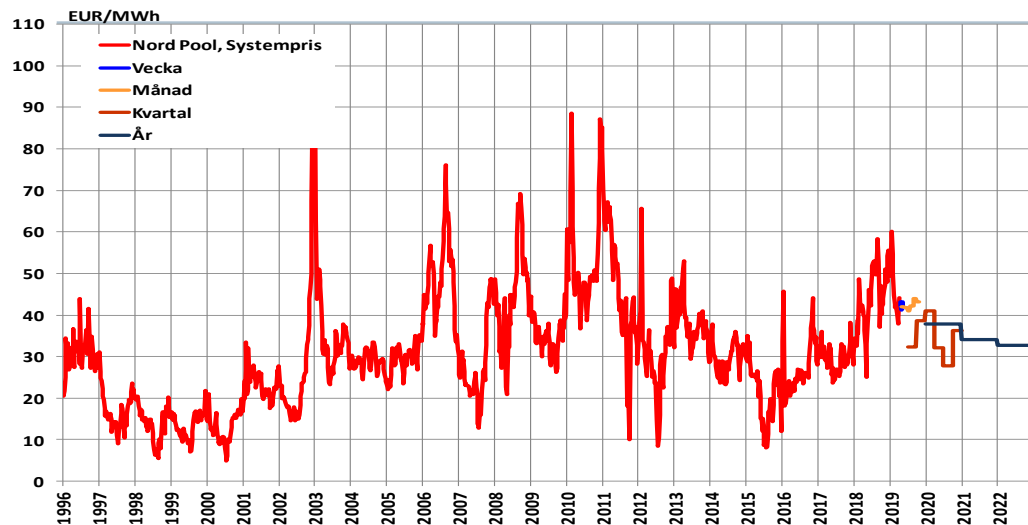
▶ Amazons etablering: Elnätet klarar inte fler stora företag

1:58 min [Min lista](#) [616](#)

Uppdaterat tisdag 30 oktober 2018 kl 07.38 Publicerat tisdag 30 oktober 2018 kl 05.05

Brister i strömförsörjningen kan leda till att företag väljer att inte etablera sig i Mälardalen.

Långsiktigt konkurrenskraftig elkostnad behövs

Källa: Nord Pool, Nasdaq Commodities, Energiföretagen

Skev balans i energipolitiken

- Genomgång av förslag i partiernas valplattformar med bäring på energipolitiken
- 53 förslag fokuserade på hållbarhet,
- 9 på konkurrenskraft och
- 4 handlande om försörjningstrygghet

Hur säkerställer vi att Sveriges elsystem fortsätter vara en konkurrensfördel och en möjliggörare för ett digitalt och klimatsmart samhälle?

Förutsättningar för elektrifiering:

- Hög leveranssäkerhet
- Kostnadseffektivitet och konkurrenskraft
- Utsläppsfri el